

## POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik

SSN Grzegorz Żmij (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa D.S. przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej w W.,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 12 września 2024 r.,  
na skutek skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie  
w sprawie o sygn. akt VI ACa 313/23,  
z udziałem Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt VI ACa 313/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje D.S. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną w wysokości 2000 (dwa tysiące) złotych za okres od 12 lutego 2023 r. r. do 7 kwietnia 2024 r.;**
- 3. oddala skargę w pozostałym zakresie;**
- 4. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz D.S. kwotę 200 (dwieście) zł uiszczoną tytułem opłaty od skargi;**

Paweł Czubik    Joanna Lemańska    Grzegorz Żmij

## UZASADNIENIE

Skargą z 17 kwietnia 2024 r., D.S., wniósł o: (1.) zaliczenie opłaty 200 zł wniesionej pismem-skargą z 6.03.2024 r. na poczet tej skargi; (2.) „uwzględnienie art. 6 ust. 4 ustawy o skardze, wg którego wniesienie skargi nie wymaga zastępstwa adwokata lub radcy prawnego, (3.) stwierdzenie przewlekłości postępowania; (4.) zobowiązanie sądu do podjęcia czynności procesowych zmierzających do nadania biegu sprawie, (5.) udzielenie wytyku sędziemu T.P.; (6.) zasądzenie sumy pieniężnej w wysokości 4285 zł oraz zwrotu opłaty od skargi.

W uzasadnieniu skargi Skarżący wskazał między innymi, że apelacja w sprawie została przez niego wniesiona 17 stycznia 2023 r., a więc ponad rok temu. Do dnia dzisiejszego jedyną czynnością w sprawie było zawiadomienie o składzie sądu. Nie podjęto nawet działań zmierzających do doręczenia apelacji stronie przeciwnej. W dodatku sędzia T.P. postanowieniem z 2 kwietnia 2024 r. w sprawie VI Sk 14/24 odrzucił złożoną przez niego skargę na przewlekłość postępowania, uzasadniając brakiem zastępstwa Skarżącego przez adwokata lub radcę prawnego.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w odpowiedzi na skargę z -4 lipca 2024 r. zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia

sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym - właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania w prowadzonym przed Sądem Najwyższym postępowaniu ze skargi dotyczącej przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym zastępstwo strony przez adwokata lub radcę prawnego nie jest wymagane.

Przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) nie przewidują też możliwości wniesienia skargi na przewlekłość postępowania, którego przedmiotem jest przewlekłość postępowania (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 kwietnia 2024 r., I NSP 126/24; z 14 marca 2024 r., I NSP 25/24; z 8 marca 2023 r., I NSP 309/22; z 3 listopada 2021 r., I NSP 185/21; z 11 lutego 2015 r., KSP 1/15; z 3 października

2013 r., III SPP 209/13). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego taka skarga jako niedopuszczalna podlega odrzuceniu (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 października 2020 r., I NSP 140/20; z 12 marca 2019 r., I NSP 100/18; z 14 lipca 2011 r., III SPP 16/11; z 20 lipca 2010 r., III SPP 16/10).

Rozpatrywana obecnie przez Sąd Najwyższy skarga dotyczy jednak stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. akt VI ACa 313/23 toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie.

Z analizy akt sprawy wynika, że wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 6 grudnia 2022 r. Sąd ten uchylił wyrok zaoczny z dnia 17 grudnia 2021 r. w części tj. w pkt 1, 2, 4 i oddalił powództwo Skarżącego przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej w W. o uchylenie uchwał nr [...] i [...]. W dniu 17 stycznia 2023 r. do Sądu I instancji wpłynęła apelacja powoda od ww. wyroku. Pismem z dnia 24 stycznia 2023 r. Skarżący wniósł o nedoręczanie pism w terminie od 3 lutego do 19 kwietnia 2023 r. W dniu 26 stycznia 2023 r. akta sprawy zostały przekazane Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie. Sprawie nadano sygnaturę akt VI ACa 313/23 i wylosowano do jej rozpoznania sędziego referenta. Pismami z 12 lutego 2023 r. zawiadomiono strony o składzie orzekającym. Zarządzeniem z dnia 7 kwietnia 2023 r. zarządzono o doręczeniu odpisu apelacji pełnomocnikowi pozwanego. Następnie w dniu 27 maja 2024 r. do Sądu wpłynęła odpowiedź na apelację Skarżącego. Zarządzeniem z dnia 3 czerwca 2024 r. zarządzono o wezwaniu Skarżącego do uzupełnienia braków apelacji poprzez wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż czas oczekiwania na wyznaczenie posiedzenia w celu rozpoznania apelacji w analizowanej sprawie został znacznie przekroczony. Sąd Apelacyjny w Warszawie poza zawiadomieniem stron o składzie wyznaczonym do rozpoznania sprawy, kontrolą formalną apelacji i doręceniem pełnomocnikowi pozwanego odpisu apelacji w zasadzie nie podjął żadnych czynności zmierzających do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Skarżący ponad półtora roku oczekiwał na wyznaczenie posiedzenia apelacyjnego. W ocenie Sądu Najwyższego w powyższych okolicznościach uzasadnione jest stwierdzenie przewlekłości

postępowania w sprawie sygn. akt VI ACa 313/23 toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie.

Przechodząc do oceny argumentacji podniesionej przez uczestnika postępowania, a związanej z koniecznością oddalenia skargi wskazać należy, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności. W przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny w Warszawie nie podjął żadnej czynności zmierzającej do merytorycznego rozpoznania sprawy przez ponad 13 miesięcy (12 lutego 2023 r. – 7 kwietnia 2024 r.). Powyższe pozwala stwierdzić, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt VI ACa 313/23 doszło do przewlekłości postępowania.

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie nastąpiła przewlekłość postępowania, jest obowiązek rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania Skarżącego o zasądzenie na jego rzecz kwoty 4285 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Natomiast żądanie udzielenia wytyku sędziemu jest niezasadne, albowiem w orzecznictwie Sądu Najwyższego dawno już wyjaśniono, że wytyku judykacyjnego udziela się sądowi rozpoznającemu sprawę, a nie sędziemu,

nawet gdy sąd orzekał w składzie jednoosobowym (postanowienie Sądu Najwyższego z 12.12.2018 r., III PO 10/18, OSNP 2019, nr 8, poz. 104). W dodatku instytucja „wytyku sędziowskiego” związana jest immanentnie z postępowaniem odwoławczym, podczas gdy postępowanie skargowe ma charakter „wpadkowy” w stosunku do postępowania głównego.

Orzekając o przyznaniu Skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Jednocześnie Sąd nie znalazł podstaw do przyznania Skarżącemu pełnej żądanej przez niego kwoty. Sąd Najwyższy w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających. Na rzecz Skarżącego mocą postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie, sygn.. VI S 130/21 z 5 października 2021 r. zasądzono już wcześniej rekompensatę za przewlekłość przed Sądem pierwszej instancji w rozpatrywanej sprawie (k. 55 akt sprawy głównej).

Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że nieuzasadnione jest wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie odpowiednich zaleceń, w szczególności, że Sąd Apelacyjny podjął po wniesieniu skargi konkretne działania mające na celu rozstrzygnięcie sprawy. Dalej idące zalecenia mogłyby naruszać niezawisłość sędziowską składu orzekającego w sprawie głównej.

Na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania zwrócono Skarżącemu opłatę od skargi w wysokości 200 zł.

Z tych też względów, skarga podlegała oddaleniu w pozostałym zakresie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania orzekł jak w pkt 1 i 2 sentencji postanowienia, oddalając skargę w pozostałym zakresie na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość w punkcie 3.

Paweł Czubik    Joanna Lemańska    Grzegorz Żmij

S.K.

[ms]